

V. FRA ÅRHUNDREDSKIFTET TIL I DAG

Efter århundredskiftet synes der at have været nogle rolige år i Kejlstrup - det gjaldt i hvert fald på byggeområdet, for der blev ikke bygget nye huse igen før i årene 1916-20.

Det er ikke en tilfældighed, at der kom gang i byggeriet igen i netop disse år. De sidste år under verdenskrigen og det første par år derefter var økonomiske opgangsår - i hvert fald for dele af befolkningen. Der var gode muligheder for at tjene store formuer ved handel og spekulation, ejendomspriserne steg i himmelflugt. Også i de mindre samfund var der folk, der slog sig op på handel, især med kreaturer og ejendomme.

Frederik Legarth, der blev kendt som Røndes store handelsmand, boede en overgang i Kejlstrup - han overtog karetmagerhuset efter Chr. Vester. Vester selv tjente en formue på sin handelsvirksomhed. Niels Foged fra Bjødstrup var også en del med i handelsvirksomhed, og det samme var Marinus V. Sørensen på Justegården.

Disse handelsmænd hørte alle til Indre Mission. De holdt sammen, gennemførte ofte handler sammen, kom sammen privat. Jeg skal lade det være usagt, om den missionske baggrund var en fordel for dem som handelsmænd, om det gav større troværdighed. Derimod tør jeg godt sige, at deres moral som handelsmænd næppe har været anderledes end andre handelsmænds. Det har drejet sig om at tjene penge - det gør handel jo.

Den økonomiske højkonjunktur betød også, at der blev gode tider for håndværkere og andre i "de frie erhverv". Derimod kneb det for arbejderne, fordi lønningerne ikke fulgte med i prisudviklingen.

Der blev bygget fem nye huse i Kejlstrup i denne periode, og desuden blev der gennemført store moderniseringer og udbygninger på gårdene - mest spektakulær er Justegårdens hovedbygning, der er en pryd for byen den dag i dag. Marinus Sørensen lod simpelt hen en helt ny gård bygge uden om den gamle, hvorefter han rev de gamle stråtede bindingsværksbygninger ned. Imens boede han og familien på Nøruplund, som han havde handlet sig til og senere solgte.

De fem huse er, i den rækkefølge, de opførtes: Kejlstrupvej 24, Stenbjergvej 3 B (1918), Stenbjergvej 4 A (1919) og Kærtøften 6 og 8 (1920). Lad os kikke på husene én for én.

Luftfoto, hvor Møllerups (øverst) og Kejlstrups jorder er indrammet med rødt. Fra Kulturmiljøer i Århus Amt 1994.

Smedehuset, Kejlstrupvej 24 (matr. 9 d og 8 e)

Smedehuset er opført i 1916 som aftægts hus til Mette Marie Clemmensen, der havde været gift med Niels Peter Nielsen. Hun flyttede ud fra Clemensgården, da Niels Peter Nielsen var død i 1915 og sønnen Jens Peter overtog gården, først i forpagtning, fire år senere som ejer. Hendes pige fra gården, Kristine Mogensen, flyttede med hende over i det nye aftægts hus, og det var også Kristine, der kørte med hende i jumben, når hun skulle på ærinder eller besøg.

Mette Marie døde i 1922, hvorefter huset blev solgt til Svenning Jensen, ham der havde bygget Johs. Nielsens nuværende hus.

Mette Maries tjenestepige, Kristine Mogensen, lejede sig i stedet ind i sydlejigheden i det hus på Kærtoften, som Grethe og Johs. Nielsen bor i nu. Herfra tog hun ud og hjalp folk med så at sige alt: vask, rengøring, gilder, slagting osv. Hun boede stadigvæk i sydenden af huset på Kærtoften, da Johs. Nielsen lejede huset i 1943 og købte det i 1948. Derefter flyttede hun op i en nyindrettet lejlighed på Clemensgården, da Johs. Niensens mor skulle overtage lejligheden i sydenden af huset.

Smed Jens Poulsen overtog huset på Kejlstrupvej, da han ophørte som bysmed i 1927. Måske har han drevet smedje fra udhuset i en periode, men ca. 1929 bygger han en ny smedje på Kejlstrupvej 20 ved siden af stuehuset, på jord udstykket fra Clemensgården, hvorfra han så drev smedje og autoværksted. Det var mest sønnen, Jens Jørgen Poulsen, der stod for det med bilerne. De havde også taxa ("lillebil") og bus - måske smittede det af, at en af døtrene (altså Jens Jørgens søster) var gift med en af rutebilkongen Laurits Jørgensens sønnerⁱ.

Smedehuset ca. 2007, fra www.kejlstrupby.dk.

I en periode, vist fra 1931 til 1935, overlod Poulsen smedjen til en svigersøn Rasmus Jensen og rejste selv til Grenaa. Han kom imidlertid tilbage og overtog smedjen igenⁱⁱ.

Sønnen var inde som soldat i begyndelsen af 1950'erne, hvor faderen var død. Imens solgte moderen, Ida Poulsen, der også solgte maskiner og værktøj til Møllerup, smedjen til Johs. Nielsen, der derefter indrettede den til cementstøberi.

Da Jens Jørgen Poulsen kom tilbage fra soldatertjenesten, fortsatte han som smed, men nu med base på Møllerup, der hele tiden havde været smedjens største kunde.

Imidlertid baksede han stadig videre med biler i udhuset til huset derhjemme på Kejlstrupvej 24, som han overtog helt efter moderens død. I 1963 byggede han nyt værksted og indrettede her et egentligt autoværksted.

Da Poulsen var omkring 60 år gammel, lukkede han og blev mekaniker hos Thygesen i Ebeltoft i fem-seks år, før han gik på pensionⁱⁱⁱ. Han blev dog boende i stuehuset. Dette beboedes i 2009 af Michael Sloth Jensen.

Vesters villa / dyreklinikken, Stenbjergvej 3 B (matr. 9 b)

Dette er en af Kejlstrups flotteste og mest særprægede huse. Det er opført af handelsmanden Chr. Vester til enken efter hans eneste søn, Thomas Vester, der var død af den spanske syge i 1919.

Der ligger altså en tragedie bag det imponerende hus's historie. Dorthea og Chr. Vester fik i alt 14 børn, men de otte døde. Af de seks levende var de fem piger og én dreng.

Til sønnen Thomas Vester og hans hustru Katrine købte Chr. Vester Eriksminde ved Møllerup. Men kort tid efter at Katrine og Thomas havde slået sig ned her, begyndte den spanske syges hærgen, og den unge Thomas Vester blev en af dens første dødsofre.

Derefter ville Chr. Vester opføre en standsmæssig bolig til sin efterladte svigerdatter. Resultatet blev villaen på Stenbjergvej. Grunden til den er udstykket fra gård nr. 9, Mosegården.

Ældre Kejlstrup-borgere kan fortælle, at Katrine Vester boede i villaen til sin død i 1960. Hun giftede sig aldrig igen, og hun gik altid klædt i sort.

Med til tragedien hører, at hun var gravid med sit andet barn, da Thomas Vester døde. Barnet så altså aldrig sin far.

Katrine Vesters far Søren Nielsen havde været stationsforstander på Lemvig-egnen - af samme grund holdt Katrine Vester stadigvæk "Lemvig Folkeblad". Søren Nielsen købte den midterste af de tre Skaarup-gårde for at bo i nærheden af datteren (der hvor nu Pauline Asingh og Jesper Laursen bor). Efter nogle år flyttede han ind hos datteren og blev en kendt skikkelse i Kejlstrup. Man husker, at han og læreren var de eneste i landsbyen, der sagde "De" til folk, og han huskes også for sammen med læreren at have haft det første "krystalapparat" - altså den første primitive model af en radio - i Kejlstrup. Det vakte naturligt nogen opsigt.

Da Thomas Vester døde, var hans forældre flyttet fra Kejlstrup. Chr. Vester var først forpagter på Møllerup, derefter købte han godset i 1914. 1917 solgte han igen godset og flyttede til Rønde, i den villa, hvor Adresseavisen nu har til huse. Denne villa var lige blevet købt af højskolen, efter at læge Ole Albeck, der havde ladet villaen bygge i 1908-09, med sin familie var rejst til Århus. Vesters forbindelse gennem Indre Mission til højskolens forstander Kr. Herskind kan have spillet en rolle.

Dorthea Vester fortæller i sine erindringer, at hun boede på Eriksminde hos Katrine og Thomas Vester den sidste nat, før hun flyttede til Rønde, og at hun holdt meget af spadsereturen fra Møllerup gennem skoven til Eriksminde. Det var Thomas, der kørte hende til Rønde og var med til at indrette det nye hjem der. Hun fortsætter:

"I Rønde oplevede vi vor største sorg, da vor kære dreng blev kaldt hjem til Gud den 12. januar 1919 af den spanske syge, som tog så mange unge mænd. Han blev 29 år, havde aldrig gjort os sorg, havde ført et stille ungdomsliv, aldrig været i verdens smuds, men blev først omvendt på sit dødsleje, så vi midt i vor sorg havde den glæde at se ham gå glad og frimodig hjem til Gud, fra hustru og barn og et dejligt hjem. En lille datter blev født 12 dage efter han var død. Men Gud byder os igennem - vi syntes bagefter, at vi ikke forstår hvordan, men Gud bar os under sine vingers skygge. Det havde været svært at miste de små, men i sammenligning med at miste vor store dreng... og svært var det for hans hustru og søn, og hans kone og børn flyttede så op til os på villaen i Rønde, mens der blev bygget hus til hende i Kejlstrup, som hun flyttede ind i ved novembers tid..."

Vesters villa, fra www.kejlstrupby.dk

Lad os benytte lejligheden til at standse op her og fortælle den mærkværdige historie om handelsmanden Chr. Vester.

Vi har tidligere hørt om Dortheas og hans ophold i købmandsgården i Kejlstrup, og vi hørte, at det ikke gik godt, og at familien i yderste armod måtte flytte til Krakær. I bogen om Busch fortælles Vesters omvendelseshistorie som en af succeshistorierne i forbindelse med pastor Buschs virke i sognet, og beretningen begynder med beretningen om, hvordan lykken vendte for Vester, mens han var i Krakær:

"De var nu så fattige, at de ikke kunne få rugbrød på kredit, og de og deres tre børn var udsatte for den yderste nød.

Så en dag kom der ganske uventet en postanvisning til ham ovre fra Amerika. Han havde nogle slægtninge (bl.a. hans brødre), der i sin tid var blevet grebet af mormonismen og var rejst over til Utah (det var brødrenes afrejse til Amerika, der i sin tid havde gjort det nødvendigt for Dorthea og Chr. Vester at overtage købmandsbutikken i Kejlstrup (se afsnit om Købmandsgården i kap. IV).

Anvisningen lød på ti dollars, men postbudet havde kun en hundrede-kroner seddel, og den kunne Vester naturligvis ikke give tilbage på. Han løb derfor ind til naboens og fik den vekslet.

Den seddel kom til at gøre sin nytte: der kom det rygte ud, at han var blevet arving til en stor arv ovre i Amerika. Naboen kom straks ind til ham og sagde, at han havde en kalv, om han ikke ville købe den, han kunne godt få den på kredit.

Fra den dag havde Vester den kredit, han før havde manglet, og han kom snart sådan ovenpå, at han kunne købe sig et hus med jord til ovre i Kejlstrup^{iv}".

Beretningen fortsætter derefter med Vesters omvendelseshistorie. Det berettes, at Vesters kone allerede i Krakær var blevet noget påvirket af Buschs prædikener, som en veninde i Feldballe havde lokket hende med ind og høre. Det lykkedes hende også at lokke sin mand med i missionshuset i Kejlstrup for at høre Busch, men Buschs prædiken havde den modsatte effekt på ham: han blev aldeles rasende "og havde lyst til at gå hen og give præsten en forsvarlig lussing".

Men så mistede Dorthea og Chr. Vester et barn. Busch forestod begravelsen, og han spurgte nu forældrene, om de var klar over, hvorfor den lille var kaldt bort? - Det var de jo ikke, så Busch svarede selv: "Det er, fordi den lille skal blive ved at råbe: far, mor, kom!"

Siden døde flere af Vesters børn. "De befolker jo Himlen!", sagde Busch til forældrene.

Derefter fortælles det, at Vester ved en lejlighed kom op at køre med en af de "bænkevogne", der kørte venner fra Horne til deres trofæller i Feldballe. Da de kom til præstegården, lykkedes det Busch at lokke Vester indenfor. I de følgende dage var der møder i missionshuset hver aften, og Vester kom med i kredsen. Næste gang der kom besøg af missionske venner fra Horne, var hans hjem en af dem, der var med til at sørge for indkvartering. Beretningen ender med at berette, at Vester en nat, hvor han er med på et genbesøg i Horne, deler værelse med en af sine frelstte venner, og denne ser ham midt om natten rejse sig op i

sengen og udbryde: "Skidt med det jordiske, det er ikke det, det kommer an på!"

Chr. Vester

Hvorefter beretningen fortsætter således: "Men netop fordi det ikke var det, det nu først og fremmest kom an på for ham, velsignede Herren ham i hans jordiske handel og vandel. Folk fik en ubegrænset tillid til hans handelsdispositioner, langvejs fra kom man til ham med kommissioner, han fandt indgang på herregården - og videre frem".

Hvad årsagen var, skal jeg lade være usagt. Men en kendsgerning var det, at Vester både fik gang i handelen og adgang til herregården (Møllerup) - faktisk endte det med, at han blev ejer af selv samme "herregård".

Dorthea Vester fortæller noget anderledes om omvendelsen. Hun beretter, at hun mens hun og Vester boede i Krakær fik kørelejlighed med et par gårdmandskoner fra Lyngsbæk, der ville til Feldballe kirke og høre den nye præst, altså pastor Busch, lige efter at han var kommet til Feldballe:

"Vi fulgtes ad til Feldballe kirke i måneskin om ad Ulstrup. Det var lang vej frem og tilbage, men vi var så optaget af, hvad vi havde hørt, den oplyste kirke, den nye ivrige pastor Busch. Det var en fastegudstjeneste, der gjorde et vældigt indtryk på mig, det var som jeg havde fundet hjem til min barndomsgud igen."^v

Efter at de var flyttet til Kejlstrup igen i 1891, fortæller fru Vester: "Far var snart optaget af handel, men vi fik tid til at komme og høre den gode forkyndelse og den 23. september blev missionshuset indviet, og så var der jo hele tiden møder... Peter Kallehave var karl i gården og kom tit ind om aftenen og talte med os. Far skulle jo bombarderes, men han var jo rede til forsvar, indtil Gud fik magt over ham. Det skete ved missionshuset Sarons indvielse i Randers, så var en bænkevogn fra Horne derinde, og mange var med tilbage og blev indkvarteret i Kejlstrup og Feldballe. Vi fik to unge piger fra Horne, og den ene var en smuk og prægtig og udviklet troende pige, som for os fik stor betydning... far var med til nogle af møderne, og det blev årsag til, at han gav sig helt over til Gud".

"Jeg mindes, at der kort efter fars omvendelse blev sagt til ham, at nu kunne han ikke handle mere. Han gik så til Ulstrup for at se på en fallitejendom. Imidlertid kom pastor Busch på besøg, og han sagde til mig, om jeg ville hilse min mand og sige, at hver skal blive i den stand, han er kaldet i. Skulle vi mon ikke have en troende handelsmand - det er netop det, vi trænger til." Derefter blev familien boende i Kejlstrup og Vester fortsatte handelslivet.

Vesters flyttede fra Krakær til Kejlstrup i 1891 og deltog åbenbart snart derefter i livet

omkring missionshuset. De boede i Justegården, indtil Marinus V. Sørensen flyttede ind der. Vester købte så Dolmergården (karetmagerhuset).

Men de boede der, kom beskeden om, at Busch havde fået kald i Bøvling. "Det var en stor sorg for os", skriver fru Vester. "Jeg husker den sidste aften, han var hos os. Vi var mange samlede, efter et møde i missionshuset, om det lange bord i dagligstuen med bænke omkring. Busch sad ved bordenden og udmalede, hvordan vi skulle have det, hvis vi alle blev troende, og hver af os fik en bestilling. Men der var alvor over dette møde..."

Chr. Vester, foran Benzonshus i Kolindsund. 1930'erne.

Fru Vester fortæller derefter om vækkelsen, der fulgte i efteråret og vinteren efter at Busch havde forladt sognet:

"...et stort arbejde med de mange folk, vi efterhånden var blevet, og den megen uro, handelen førte med sig, og også det store røre om vinteren efter at Busch var rejst med masser af møder og mange fremmede og megen nattevågen, men stor åndelig velsignelse over hjem og gerning og samfund, og vi var jo unge dengang, ca. 30 år gamle, så vi kunne nok holde ud til en del."^{vi}

1905 købte Vester Kjellerupgård, og 1908 forpagtede han Møllerup. 1914 købte han Møllerup - august 1917 solgte han igen med en god fortjeneste. Familien flyttede derefter til villaen i Rønne, og her modtog de beskeden om Thomas Vesters død i januar

1919. Den store gule villa i Kejlstrup til Katrine Vester stod færdig i november samme år.

1920 købte Vester Hannesminde i Følle, men nu var de gode tider forbi, og det begyndte at gå den anden vej. 1928 kom Hannesminde på tvangsauktion, og familien flyttede ud til en af børnene på en gård i Kolindsund. Her var flere af Vesters døtre endt ude - derfor kaldte man i folkemunde Kolindsund "Vesterhavet".

Katrine Vester døde i den gule villa i Kejlstrup i 1960. Villaen blev købt af professor Hannestad, der restaurerede og moderniserede den.

I begyndelsen af 1970'erne flyttede fru Kiss Carl, der i 1967 havde overladt Møllerup til barnebarnet Flemming Lüttichau, ind i den gule villa, og her blev hun boende til sin

død i 1981, 97 år gammel.

Efter fru Kiss Carl blev villaen overtaget af Anette og Niels Chr. Jørgensen. Han er dyrlæge og der er nu også dyrlægeklíník i villaen. 2009 bor Lonny og Flemming Hynkemejer i huset.

Stenbjergvej 4 A (matr. 11 c)

Som matrikelnummeret afslører, er grunden til huset udstykket fra gård nr. 11, Kejlstrup Vestergaard.

Denne gård lå oprindelíg det sted, hvor nu huset ligger. Imidlertid brændte gården i 1848, og den blev derefter flyttet ud på marken, vest for den oprindelíge belíggénhed. Tilbage har ligget forskellige udhuse m.v., og tilsyneladende er det i forbindelse med disse, at ejeren omkring århundredskiftet, amtsrådsmedlem Jens Sørensen, i 1919 opførte det nuværende stuehus. De gamle stråtækte bygninger på grunden blev raget ned.

Det smukke og harmoniske hus er opført i en stil, der foregriber "Bedre Byggeskik"-stílen. Det har i sin tid været en særdeles præséntabel bolig - og er det for den sags skyld stadigvæk.

Jens Sørensen var respekteret og afholdt både i sit lokalsamfund og udenfor. Han døde i 1926, 68 år gammel, få uger efter at han havde fejret sit 25-års jubilæum som amtsrådsmedlem. Han var desuden formand for skatterådet i Grenaa Skattekréds.

I nekrologen i Adresseavisen 20. maj 1926 siges det, at han "hørte til de stille i landet. Han har aldrig været nogen højrøstet agitator for sine meninger, men den stílfærdíge, solíde mand, der plígttro passede den gerníng, som var betroet ham...Man vídste, at når en sag blev overdraget Jens Sørensen, så blev den ordnet på bedste måde. Hans rolíge optræden kunne forlíge alle modsætninger... I amtsrådet talte han íkke ofte, tilbageholdende som han var. Men blev der spurgt om Jens Sørensens meníng, så fik man den, saglíg og udtømmende...Jens Sørensen var enkemand, men efterlader sig fire børn, der alle opholder sig í hjettemet...han var dekoréret med rídderkorset."

Jens Sørensen solgte Vestergaard til Svend Aage Baunhøj, der var fra Sjælland og gift med en Vester-datter: Johanne.

Disse solgte omkring 1958 Vestergaard til Verner Knudsen og Thomas Foged, der havde været í USA sammen. Senere købte Verner Knudsen Thomas ud.

Índtil dette ár, 1998, ejedes huset af Frede Olsen, der nu har købt en af de nye grunde í byens nordende. 2009 bor Bjarne Bogner og Tina í huset.

Kærtóften 8 (matr. 19 d, 18 c og 19 h)

Den store hvide villa er opført omkring 1920 af Svenning Jensen, der var tømrer og

kom fra Århus.

Huset blev opført i en stil, der minder meget om Stenbjergvej 4 A, men de er jo næsten også samtidige. Hvor Stenbjergvej 4 A har to runde karnapper i hver side, har Kærtoften 8 i stedet én kantet karnap i midten. Dets oprindelige udtryk er i øvrigt i dag svær at skelne på grund af ombygning i 1970'erne med det nuværende eternittag og det store tagudhæng, som har været nødvendigt, da huset er opført af cementsten (det oprindelige tag var også cementtagsten).

Husets basis som grund er matrikel 19 d, der er en af de større parceller, der er blevet resultatet af udstykningen af den oprindelige husmandslod nr. 19 midt i byen, på den oprindelige forte.

Senere er matrikel 19 h, en mindre parcel vest for den første grund, kommet til, og det samme er sket med 18 c, der oprindeligt har hørt til husmandslod nr. 18 syd for nr. 19.

Svenning Jensen, der byggede huset omkring 1920, var en bror til tækkemanden Anton Jensen. Da han var tømrer, blev der indrettet tømrerværksted i husets sydende.

Huset blev bygget af nedbrydningstømmer fra Århus. Dette gamle, svære tømmer ses stadigvæk i huset.

Svenning Jensen havde også lejere i huset. På et tidspunkt har der været tre lejligheder i huset. Da Jens Svendsen ophørte med at være fodermester på gård nr. 1 og derfor måtte flytte ud af Bækhuset ved siden af tømreren, kom han i en periode til at bo til leje hos tømreren. Senere byggede han selv hus på Lyshøjvej.

I den periode, hvor Svenning Jensen havde tømrerværksted i villaen, var der to tømrere i Kejlstrup, og de boede næsten over for hinanden. Det har været godt en halv snes år. Derefter, først i 1930'erne (det kan have forbindelse med 30'ernes krise) opgav Svenning Jensen tømrervirksomheden og solgte villaen på Kærtoften til Mads Holst.

Næste ejer var Julius Friis.

I 1943 blev huset købt af den nuværende ejer, Johs. Nielsen. Han fortæller, at det gamle tømrerværksted i sydenden på dette tidspunkt var indrettet til lejlighed, og i denne lejlighed boede hans mor fra 1950 (da Grethe og Johs. blev gift) til sin død i 1963. Derefter blev lejligheden "stilfærdigt" nedlagt og indrettet til gildesal.

Johs. Nielsen købte huset i 1943, fordi han på dette tidspunkt hjalp sin far med cementstøberiet i ejendommen lige sydvest derfor, Kærtoften 10. Han havde indtil da boet hos forældrene på Clemensgården.

Johs. Nielsen overtog cementstøberiet efter faderen og flyttede den i 1949 til hjørnet af Lyshøjvej og Kejlstrupvej, idet det gamle smedeværksted var ledigt her efter den

gamle smed Jens Poulsens død. Smedens søn var inde som soldat, og så kunne Johs. Nielsen handle med enken - resultatet var, at da sønnen vendte hjem for at drive smedjen videre, måtte han flytte til Møllerup, hvor alle smederedskaberne var flyttet til. Så det ligner en overenskomst mellem enken og Møllerup (fru Kiss Carl), da Poulsens smedje hele tiden var blevet benyttet af Møllerup.

Grethe og Johs. Nielsen er i dag ophørt med cementstøberiet og nyder tilværelsen som pensionister i den hvide villa.

Kærtoften 6 (matr. 19 a)

Matrikelnummeret kunne godt lade formode, at dette hus i dag ligger på det sted, hvor huset til den oprindelige store husmandslod nr. 19 i sin tid lå. Men det nuværende hus er naturligvis meget yngre - det er opført nogenlunde samtidig med nabohuset, altså omkring 1920.

Muligvis er huset opført af Justegården eller Fogedgården som bolig til "Moster", Mette Marie Foged, der stammede fra Justegården, men arbejdede med husholdningen på Fogedgården ("Moster" var søster til Justegårdens nuværende ejer Else Sørensens bedstemor - de to søskende stammede fra Mols).

Moster var søster til Marinus V. Sørensens kone, og hun flyttede op på Justegården, da søsteren døde omkring 1936 og fik hendes lejlighed.

Da Moster var flyttet ned i Justegården, blev huset solgt til Birthe Marie og Peder Laursen fra Kallehaven, der kom fra ejendommen Kallehaven syd for Kejlstrup by. Fra Kallehaven medbragte de deres trofaste tjenestepige Anne Kirstine, der arvede huset efter deres død. Efter hendes død i 1948 eller 1949 blev det solgt til hendes søster Mine og hendes mand Peder Jørgensen, der døde i 1976. Derefter boede Mine alene i huset nogle år, hvorefter hun kom på plejehjemmet, hvor hun døde 1985. Deres datter er Anna Bonde i gård nr. 5. Mine og Peder (som blev kaldt "Pier") havde tidligere haft den midterste af de tre statsejendomme ude ad Feldballe-vejen (den som Gerda Møller har nu) - de er alle tre udstykket fra Bondes gård^{vii}.

Mine døde for få år siden, og huset blev overtaget af Inger og Ebbe Christensen. I dag ejes det af Signe Friis og Tom Michelsen. 2009: Tom Michelsen.

Bitte Meta

Før vi forlader denne periode, skal vi nævne en af de karakteristiske skikkelser i Kejlstrup i 20'erne og 30'erne: bitte Meta.

Hun blev kaldt sådan, fordi hun var meget lille. Det skulle have sin baggrund i, at hun som barn var blevet angrebet af den spanske syge, der hærgede lige efter Første Verdenskrig, og derfor var blevet sat tilbage i vækst.

Hun var en meget godmodig kvinde, der ernærede sig ved at hjælpe folk i forbindelse med fester og andet, hvor der krævedes en ekstra hånd. Når hun vaskede op, skulle hun have en særlig skammel for at kunne nå op til bordet.

Når hun gik rundt i byen, strikkede hun mens hun gik, og hun sad ofte på en træstub sydvest for Justegården og strikkede, husker Else Sørensen.

På grund af sin lille statur måtte hun tåle mange drillerier. Især var byens drenge og karle skrappe til det. En af de yndede fornøjelser var at gå efter hende på knæ for at komme i samme højde som hende. Naturligt nok kunne hun blive rasende over det.

Men hun var en skattet medhjælp i mange situationer og altid god som dagen var lang.

Hun boede i det bindingsværkshus, der lå, hvor Leo Thomsen senere byggede værksted (hjørnet af Kærtoften og Østervej).

TREDIVERNE

Efter opgangsårene under og umiddelbart efter Første Verdenskrig gik udviklingen i stå, også i Kejlstrup. I resten af 1920'erne blev der ikke bygget nyt i landsbyen.

Fra ca. 1930 begyndte den frygtelige økonomiske krise, der betød ruin for mange landmænd. Krisen greb ind overalt i samfundet, for når landmændene ikke havde råd til at købe, gik det også ud over håndværkere og handlende, for ikke at tale om arbejderne, både på landet og i byerne.

Det kan derfor forekomme selvmodsigende, at det netop er i begyndelsen af 1930'erne, at det næste hold huse bygges i Kejlstrup.

Kærtoften 10 - 16 og Krogryggevej 2. Egnsarkivet.

Jeg tør ikke gøre mig klog på, hvordan den sag hænger sammen. Men jeg kan konstatere, at der i årene 1930-35 blev bygget hele fire nye huse i landsbyen, én på Kolkærvej og to på Lyshøjvej.

Hvis vi ser nærmere på de enkelte huses historie, nærmer vi os måske en forklaring: det første hus blev bygget i 1930 på Kolkærvej, simpelt hen fordi Andreas Møller på Møllegården havde brug for et aftægtshus. Hvad angår de tre på Lyshøjvej er der lidt tvivl om opførelsesårene. Muligvis er de alle opført i årene 1933-35, hvilket ville betyde, at de er opført efter at den økonomiske krise havde toppet.

Kolkærvej 2 (matr. 11 d)

Matrikelnummeret afslører, hvad der er ganske rigtigt: huset er opført på en grund udstykket fra gård nr. 11.

Det skete i 1931, da Andreas Møller på Møllergården døde, og huset opførtes som aftægtsbolig for enken, Kirstine.

En bror til Andreas Møller, der havde hjulpet til på gården, flyttede med over i huset.

Karl Nielsen fortæller, at de selv støbte cementstenene til at opføre huset af. Der hentedes sand og grus fra en grusgrav, og så hjalp folk til, som de nu havde tid til. Det var ikke ualmindeligt dengang - det var hårde tider. Karl Nielsen husker, at den ejendom, der udstykkedes fra Skaarupgaard, da en af karlene blev gift med datteren, blev bygget på samme måde (oppe på Krogryggen).

Huset på Kolkærvej er opført i typisk "Bedre Byggeskik"-stil, der netop toppede på dette tidspunkt. Det fremtræder stadigvæk tydeligt i denne stil.

Efter Kirstine Møllers død solgtes huset til Ellen og Jens Jensen, der var blevet hjemløse efter at deres tidligere hjem, huset nabo til bageren, var brændt i 1941. Med huset fulgte forpligtelsen til at tage sig af Thomas Jensen, Andreas Møllers bror. Det gjorde de også på bedste vis så længe han levede. 2009 beboedes huset af Sejner og Inge Lise, 2011 ifølge vejviseren H. Christiansen.

Kolkærvej ca. 1910, fotograferet fra vest ind mod Kejlstrup. Kolkærvej 2 er skjult bag træerne til venstre, midt i billedet Enghuset. Egnsarkivet.

Lyshøjvej 1 (matr. 8 f.)

Lige som de øvrige grunde langs Lyshøjvej er også denne grund udstykket fra Clemensgården. Det er sket omkring 1930, hvor Jens Svendsen lod huset opføre.

Jens Svendsen var tidligere fodermester på I. P. Petersens gård (nu Flemming Sloth) og havde derfor boet i denne gårds fodermesterhus, Bækhuset. Da han holdt som fodermester boede han i nogle år til leje hos tømreren i den hvide ville Kærtoften 8. Men i 1933 fandt han åbenbart økonomien og tiden moden til at opføre eget hus. På dette tidspunkt var der ikke andre huse ved den nuværende Lyshøjvej.

Jens Svendsen var byens altnuligmand. Han var konditor af uddannelse, men havde som nævnt i flere år været fodermester. Men han kunne mere end dette. Han var dygtig som håndværker af næsten enhver art: murer, tømrer, maler, tapetserer, og alle disse hverv tog han ud til folk og udførte. Særlig kendt blev han dog som "skafter", den tids festarrangør og tjener. Når han var ude til fester fungerede hans kone Dorthea som

opvasker og kogekone.

Dermed var det dog ikke slut: i kælderen havde Jens Svendsen indrettet et meget velrenommeret skomagerværksted!

Hans hus ejes i dag af Margit og Richard Knudsen.

Lyshøjvej 3 (matr. 8 g og 8 h)

Hvorfor huset breder sig over to matrikelnumre er mig ikke bekendt. Men på et matrikelkort ses det, at alle matrikelnumrene 8 f - 8 k er af nogenlunde samme størrelse, så det kan være en udstykning, der er foretaget før der er tænkt på opførelse af huse på grundene. Lyshøjvej 1 er opført på en enkelt af disse parceller, mens både nr. 3 og 5 hver optager to parceller.

Figur 1. Lyshøjvej 3, salgsannonce juli 2017.

Huset blev opført af Albert Rasmussen, ifølge lokalplanen i 1930, mens Johs. Nielsen er mere tilbøjelig til at sige 1934. For Johs. Nielsens udsagn kunne tale, at huset så naturligt ville være opført året efter Lyshøjvej 1 - på den anden side er dette knap så naturligt, hvis de små parceller allerede var udstykkede, før der tænkes på opførelse af huse på dem.

Albert Rasmussen boede på Vandgården. Han var en bror til købmanden og havde to børn, der forblev ugifte. Han havde solgt grunden til det senere Lyshøjvej 5 fra til Anders Foged, men i 1948 solgte han Vandgården til Anders Foged og overtog til gengæld selv grunden. Det var i 1948.

Albert Rasmussen flyttede til Århus, hvor han drev et pensionat, men beholdt grunden Lyshøjvej 5 indtil 1959, hvor han solgte den til Lise Jensen (fra Hvidkærgård), der byggede hus der. I dag bebos Lyshøjvej 5 af Bente og Bo Gårdmand.

I dag bebos huset Lyshøjvej 3 af Tina og K. A. Hansen. Hun har været på Ebeltoft Slagteri, han er på Tirstrup flyveplads, vist nok ved biludlejning. Tilføjelse juli 2017: huset til salg for 1,25 mill. kr. bolig 130 m², grund 1400 m², oplyses opført 1930.

Kejlstrupvej 20 (matr. 8 d)

Også denne ejendom er udstykket fra Clemensgården. Den er opført senere end de hidtil nævnte, nemlig omkring 1928.

Den gamle bysmed, Jens Poulsen, røg uklar med bymændene i 1925 og måtte ophøre i bysmedjen på Stenbjergvej.

Han fungerede derefter som smed for Møllerup og for private kunder fra sit hus på Kejlstrupvej 24 (?), som er opført i 1916.

I 1928 købte han imidlertid grunden på hjørnet af Kejlstrupvej og Lyshøjvej af Clemensgården, og her opførte han en ny smedje. Der var indrettet værelser til smedesvendene ovenpå.

Opførelsen kan hænge sammen med, at han også fungerede som mekaniker og havde to mekanikere ansat. Desuden var hans søn, den senere smed Jens Jørgen Poulsen, uddannet mekaniker. Det er klart, at det var en branche med fremtid i, hvorimod smedehåndværket gik den anden vej.

Da den gamle smed døde førte enken med sønnens hjælp virksomheden videre, men da han skulle ind som soldat, solgte moderen i 1948 smedjen til Johs. Nielsen, der derefter flyttede sit cementstøberi derop.

Da Jens Jørgen Poulsen vendte hjem efter soldatertjenesten, kunne han konstatere, at smedjen var blevet til et cementstøberi, og at alle smederedskaberne var solgt til Møllerup. Der var ikke meget andet at gøre end at flytte smedevirksomheden til Møllerup, hvilket da også skete.

Men Poulsen var meget interesseret i biler, og han oparbejdede efterhånden en lille mekanikervirksomhed i udhuset til privaten derhjemme på Kejlstrupvej 24.

Da han holdt som smed på Møllerup, byggede han i 1963 et nyt smedeværksted derhjemme og fortsatte med autoværksted derfra. Han holdt op for ikke så mange år siden, 71 år gammel.

Det er hans søn, der har købt missionshuset til lager for spilleautomater.

Jens Jørgen Poulsen bebor stadigvæk stuehuset.

Johs. Nielsen har i de senere år gradvist droslet cementstøberiet ned og er nu næsten ophørt. Men det har været en blomstrende virksomhed i de ca. 40 år, den har været på stedet, og Kejlstrup Cementstøberis lastbil har været et kendt islæt i trafikken i en vid omkreds. 2002 blev stedet solgt til Margit og Richard Knudsen.

EFTER 1945

Efter 1941-42 skulle der gå et kvart århundrede, før det næste nye hus så dagens lys i Kejlstrup. Det var i 1959, hvor endnu et hus føjedes til husrækken ud langs Lyshøjvej.

Lyshøjvej 5 (matr. 8 k og 8 i)

Dette hus blev opført i 1959 af Lise Jensen. Det er opført som typehus og er temmelig nøjagtig magen til et hus, som hendes bror havde opført på Mols.

Huset stod tomt nogle år efter Lises død. Derefter blev det overtaget af Bente og Bo Gårdmand, der i to omgange havde været på Grønland. Han arbejder nu på DMU's afdeling for Flora- og Faunaøkologi på Kalø.

De to grunde, huset ligger på, havde ligget udstykket i mange år, da huset opførtes. De ejedes af Albert Rasmussen fra Vandgården (købmandens bror), der også havde opført naboejendommen.

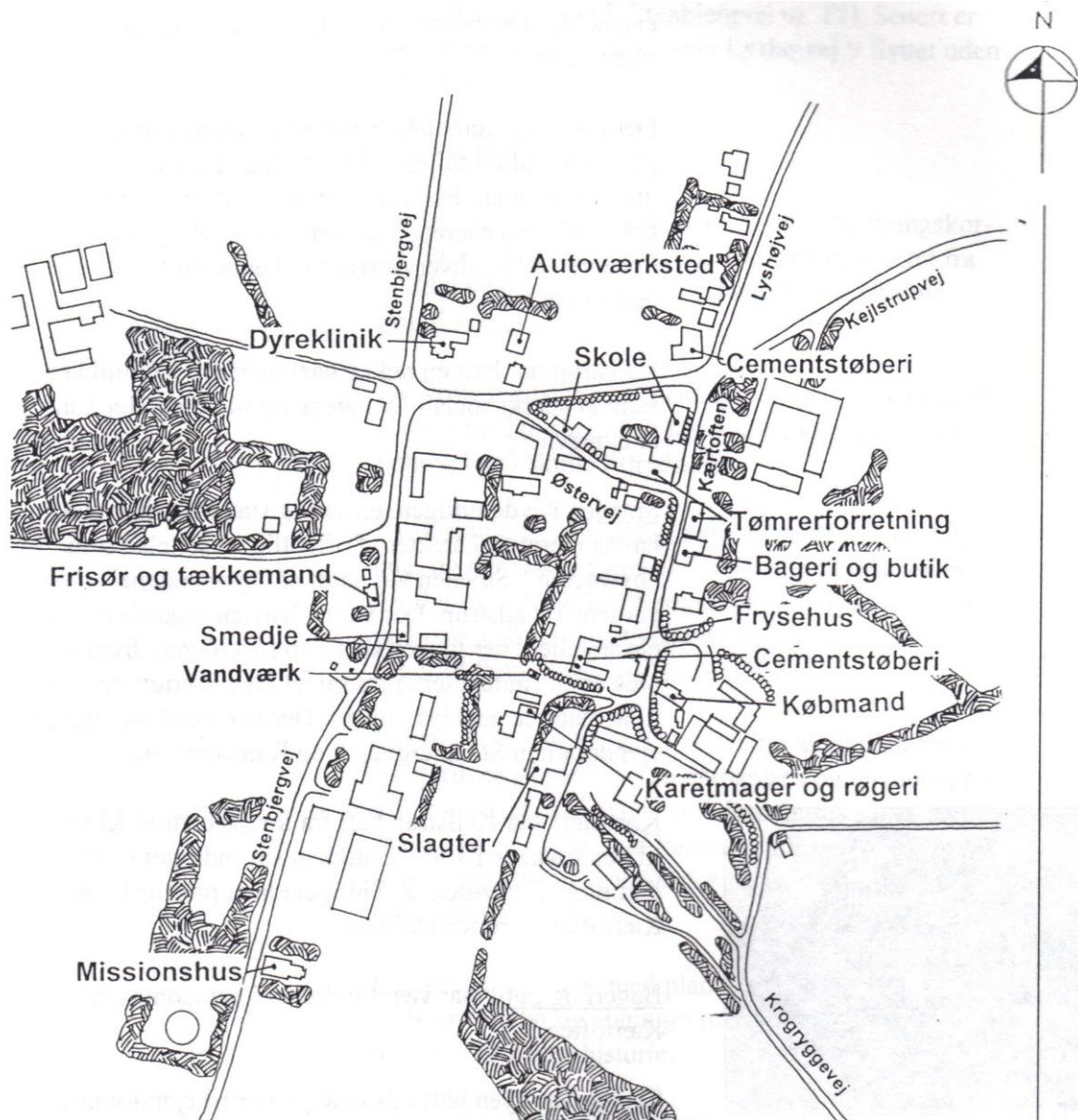
Lyshøjvej 7 (matr. 8 o)

Huset er det senest opførte i Kejlstrup. Det blev opført i 1974 i tidens typiske parcelhusstil af vognmand Verner Kruse, gift med Karna Kruse.

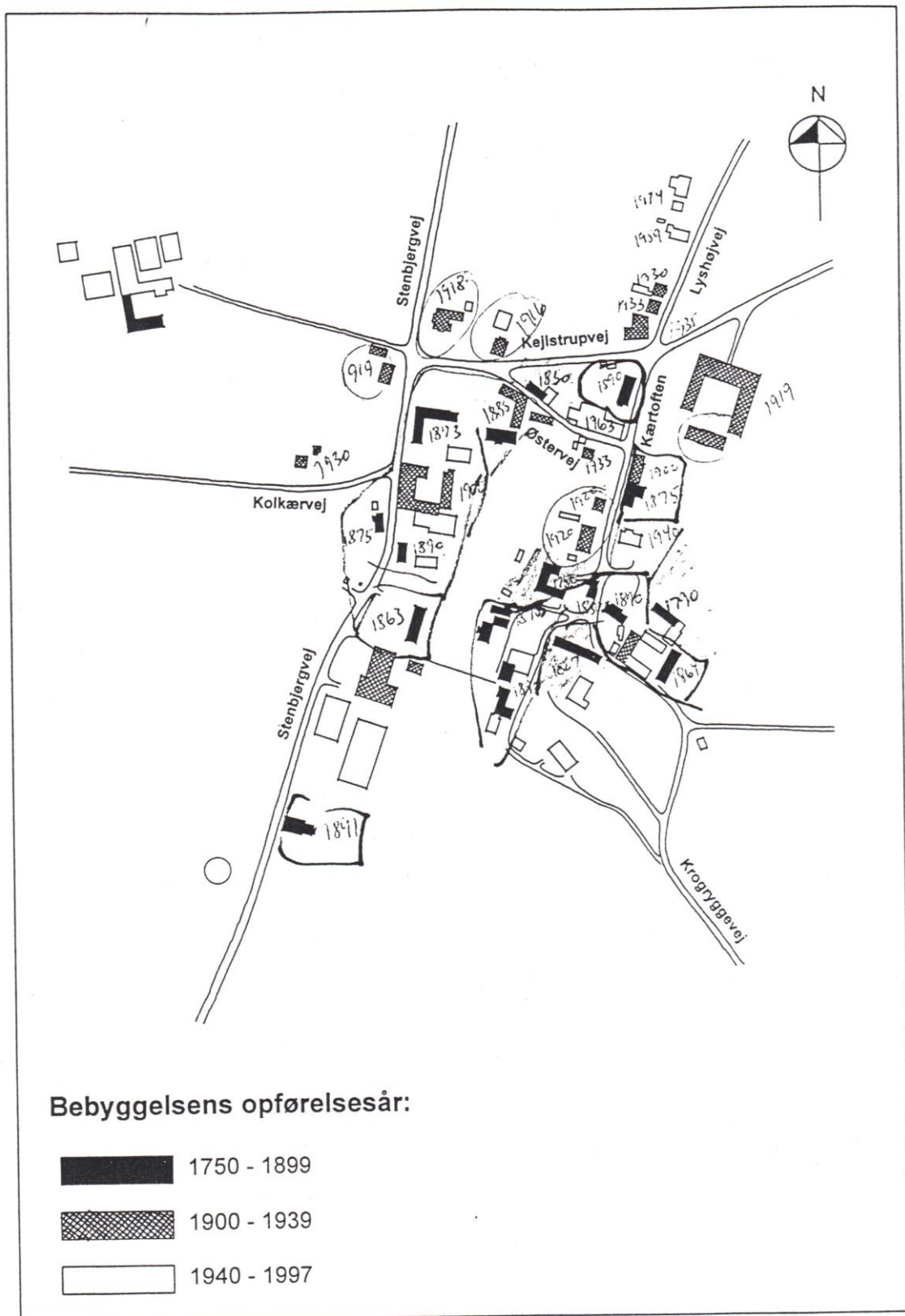
Han købte oprindelig grunde til at have sine lastbiler på, men fik så senere lov til at bygge på grunden.

Han holdt op med vognmandsvirksomheden for ganske få år siden, men bor stadigvæk i huset. 2009 bor Aase og Erik Aude der. Midtdjurs Folkedanserforening er registreret på adressen i vejviseren 2010-11.

ERHVERV I KEJLSTRUP:

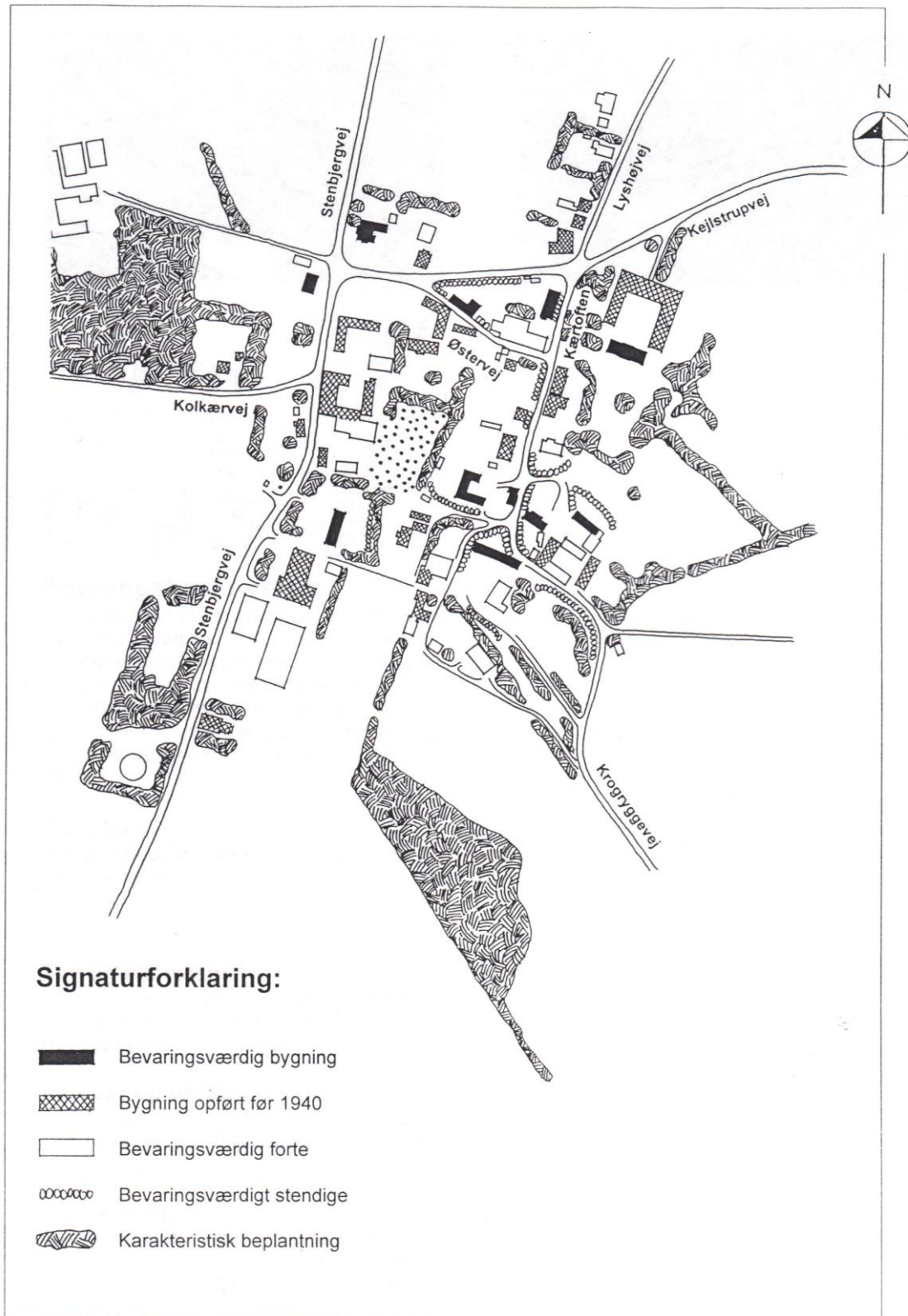
På dette kort fra lokalplanen ses nogle af de aktiviteter, der har været i Kejlstrup i nyere tid.

Eksisterende bebyggelses alder

Målestok: 1 : 4.000

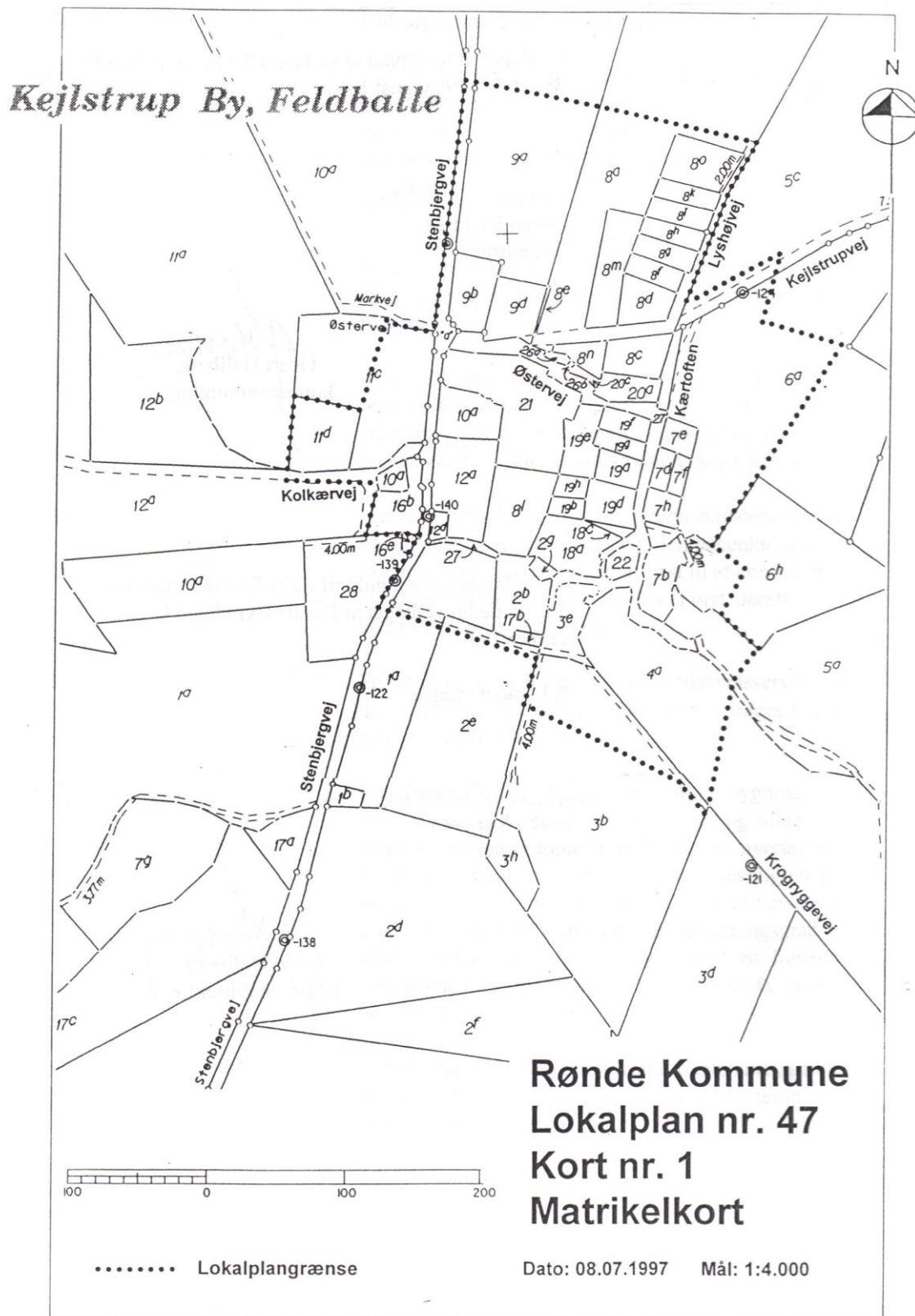
Kejlstruphusenes opførelsesår, fra lokalplanen, med egne tilføjelser.

Bevaringsværdige elementer i Kejlstrup

Målestok: 1 : 4.000

Bevaringsværdige bygninger m.v. i Kejlstrup. Fra lokalplanen.

Moderne matrikelkort over Kejlstrup. Fra lokalplanen.

NOTER:

- i..... Der går endnu blandt de ældre i Kejlstrup frasagn om smed Poulsens smukke døtre - der var otte piger og to sønner.
- ii..... Karl Nielsen 15. juli 1998
- iii..... Ole Laursen juli 1998.
- iv..... side 183
- v..... side 12
- vi..... side 16
- vii..... Ole Laursen juli 1998.